

Держава
та право
Франції
(XVIII–XIX ст.)

ПЛАН

1. Причини та передумови буржуазної революції у Франції (1789-1794 рр.)

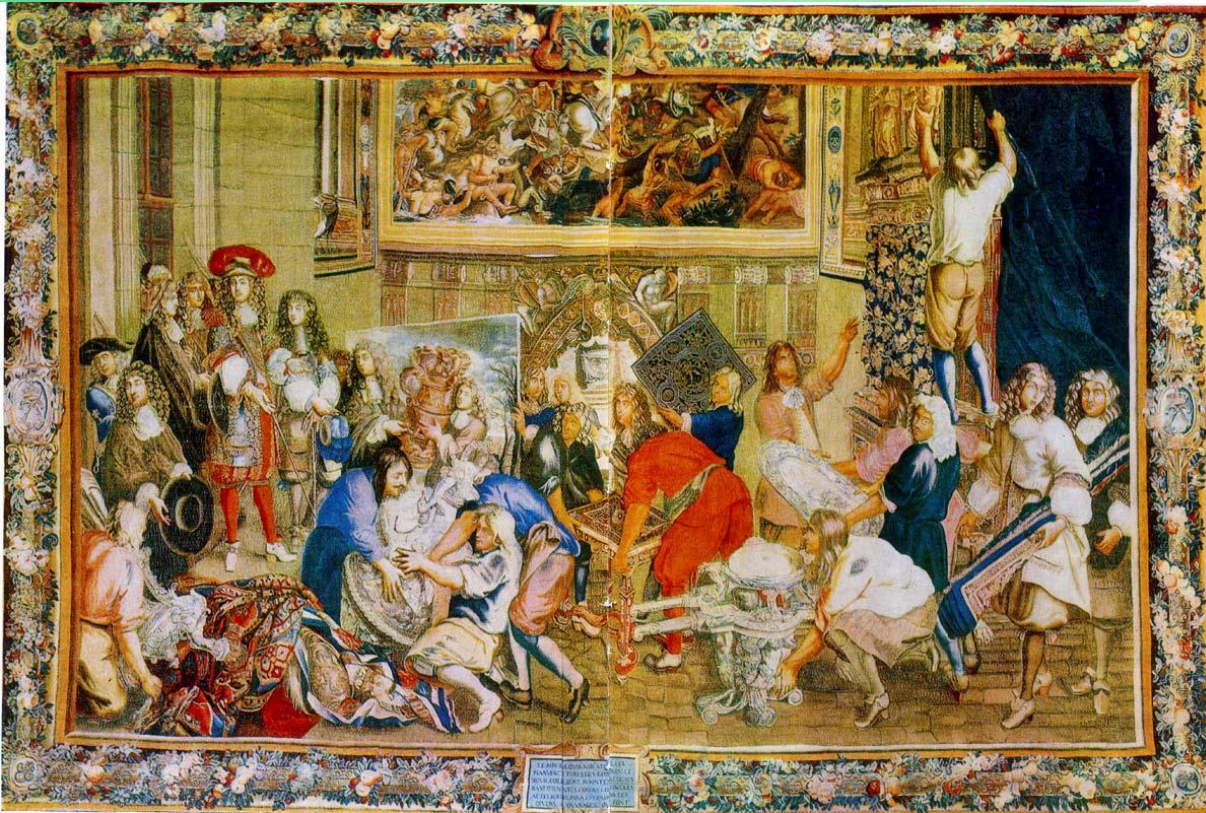
2. Етапи революції:

- Конституційна монархія
- Перша республіка у Франції
- Якобінська диктатура

3. Консульство та імперія Наполеона Бонапарта

причини революції

свавілля
королівської влади

непосильні
податки

втручання влади у
виробництво

жорстоке придушення опозиції

нерівність станів, зокрема, привілеї феодалів,
політичне безправ'я буржуазії

Передумови революції:

торгівельно-промислова криза

народні
повстання

неврожайні
роки, голод

банкрутство
держави

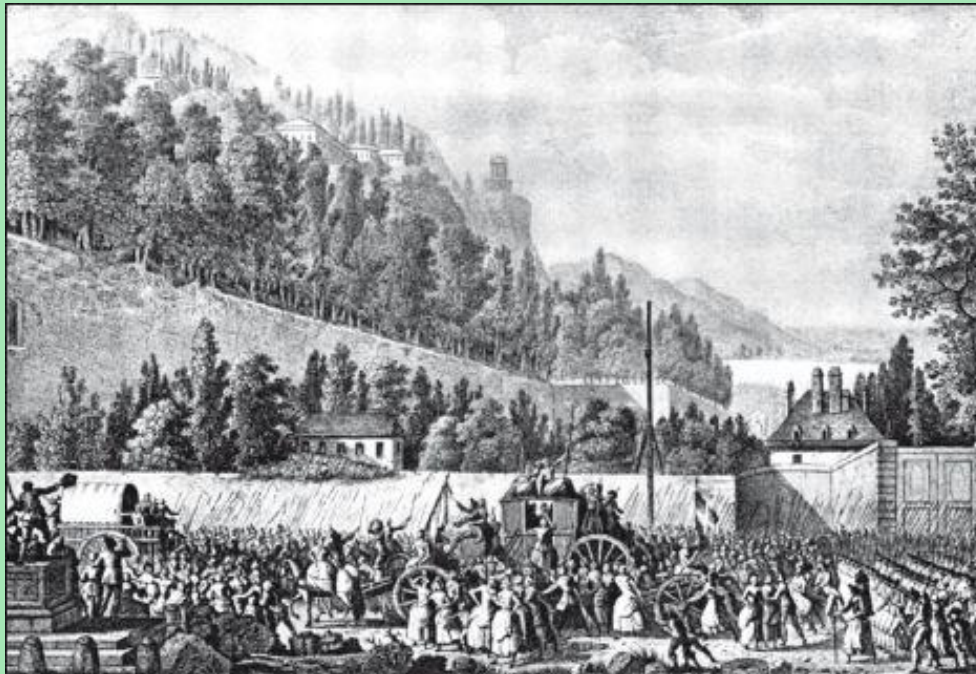
RETOUR DE VARENNES ARRIVÉE DE LOUIS SEIZE À PARIS,
le 25 Juin 1791.

Етапи революції:

I. 14 липня 1789 р.
– 10 серпня 1792 р.
- встановлення
конституційної
монархії

II. 10 серпня 1792
р. – 2 червня 1793
р. - встановлення
буржуазної
республіки

III. 2 червня 1793 р.
– 27 липня 1794 р. -
якобінська
диктатура

Встановлення конституційної монархії

У 1789 р. були скликані Генеральні Штати

17 червня депутати від третього стану на знак протесту проти системи голосування оголосили себе Національними зборами, а пізніше - Установчими зборами

Спроба
розігнати
збори
викликала
народне
повстання
в Парижі

Встановлення конституційної монархії

14 липня повстанці захопили Бастилію і постання поширилося по країні

Установчі збори видали низку нормативних актів про скасування феодальних привілеїв, зокрема Декларацію прав людини і громадянина 1789 р. та Конституцію Франції 1891 р.

Автори французької Декларації

Муньє Жан Жозеф
1758 -1806 рр.

мірабо Оноре Габріель
1749 -1791 рр.

Марі Жозеф де Лафает
1757 -1834 рр.

Декларація прав людини і громадянина 1789 р. закріпила:

невід'ємні природні права людини на свободу, власність, безпеку, протидію пригніченню

право усіх громадян брати участь в управлінні (джерелом влади - є воля народу)

принцип розподілу влади, підзвітність посадових осіб

Декларація 1789 р. також закріпила:

справедливі податки
ідею законності: що не
заборонено законом -
дозволено

принципи
кримінальної
політики: закон не має
зворотної сили,
покарання
призначається лише за
законом

процесуальні гарантії:
презумпція
невинуватості,
законність арештів та
обвинувачення

Конституція Франції 1891 р.

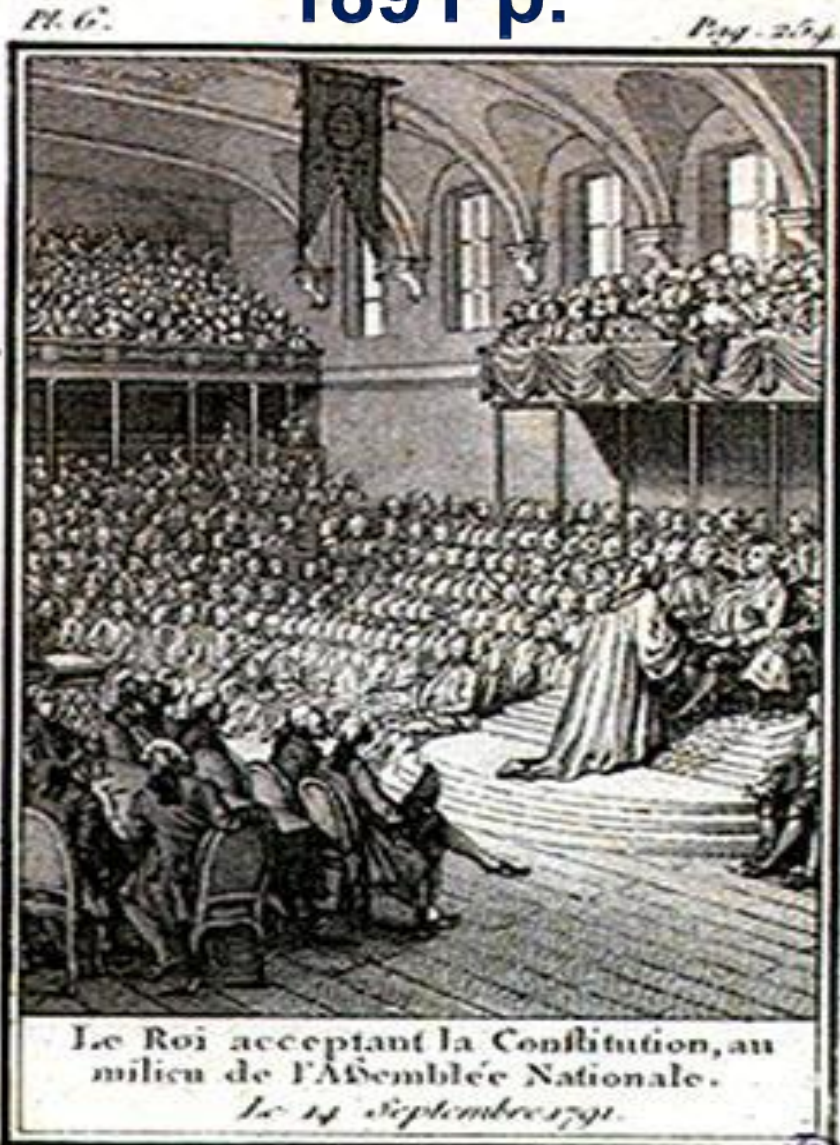
скасування станових привілеїв, продажу державних посад

демократичні права

частково безплатна освіта, суспільний нагляд за нужденними

ідея національного суверенітету: нація -єдине джерело влади

Конституція Франції 1891 р.

законодавча влада доручалася виборному національному законодавчому зібранню, виконавча влада – королю (конституційна монархія)

незалежний суд

виборче право з високим майновим цензом

Протягом періоду конституційної монархії сформувалися основні політичні угруповання

конституціоналісти (фельяни) - виражали інтереси великої буржуазії, були прихильниками конституційної монархії

жирондисти (середня буржуазія) прагнули встановлення республіки

якобінці – представляли інтереси дрібної буржуазії та народу, ставили завдання широких демократичних перетворень

Король та дворянство прагнули відновлення феодальних порядків, готували змову.

В результаті народного повстання, що розпочалося 10 серпня 1792 р. був створений Національний конвент, обраний на основі загального чоловічого виборчого права (більшість отримали жирондисти).

Конвент скасував королівську владу і проголосив Францію республікою.
Король Людовік XVI був страчений за вироком суду

Execution of Louis XVI, 21 January 1793, 4:00 p.m. (18th century)
Execution of Louis XVI on the guillotine (1793) at Paris, France
and Jan. in the morning at the Place of the Revolution (Guillotine)

Національний конвент провів антифеодальні реформи:

скасував викуп селянами феодальних повинностей

дозволив купівлю та оренду селянами земель

встановив тверді ціни на зерно

Але за пропаганду зрівняльного поділу землі передбачалася смертна кара

якобінська диктатура

Жирондисти прагнули припинення революції.

Народ продовжував боротьбу за знищення феодальних відносин. 2 червня 1793 р. в результаті народного повстання влада перейшла до якобінців.

Законодавство якобінців передбачало:

демократизацію державного апарату

остаточне скасування усіх феодальних повинностей

повернення общинам відібраних дворянами земель

державну допомогу бідним, інвалідам, сиротам, старим

смертну кару за спекуляцію предметами першої потреби

встановлення твердих цін на продовольство

безоплатний розподіл серед бідних конфіскованих земель

Якобінська декларація прав людини і громадянина 1793 р.

закріплення прав людини (рівність, свобода, безпека, власність, свобода друку, право петицій, об'єднання і зборів, вільне віросповідання)

право на повстання, якщо уряд порушує права народу

загальна освіта, державне забезпечення

заборона монархії під страхом смерті

Якобінська конституція 1793 р.

відмова від розподілу влади

ідея народного суверенітету

усі органи стали виборними

затверджувалося загальне чоловіче виборче право з 21 року, але зберігався майновий ценз

верховним органом законодавчої влади оголошувався Законодавчий корпус (Національні збори), які обирали виконавчу раду республіки

Конституція 1793 р. не діяла

Вищим органом влади залишався Конвент.

Конвент обирав Комітет громадського порятунку (виконував функції уряду) і Комітет громадської безпеки (займався безпекою).

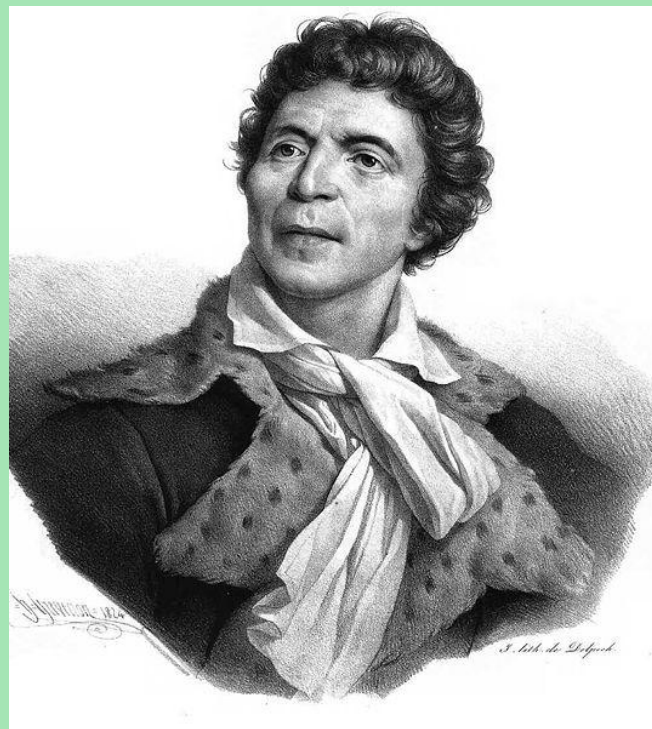

Для суду над ворогами республіки був заснований Революційний трибунал.

На місцях діяли революційні комітети комун, народні збори та клуби.

Робеспьер Максимилиан
1758 – 1794 гг.

Марат Жан Поль
1743 – 1793 гг.

У 1794 році в результаті державний перевороту до влади прийшла велика буржуазія.

Було скасовано законодавство якобінців.

У 1795 році прийняли антидемократичну конституцію з року республіки.

У 1799 році владу захопив Наполеон Бонапарт.

Наполеонівська конституція 1799 р.

формально
закріпила
республіканський
устрій, а фактично
диктатуру

було скасовано майновий виборчий ценз,
по суті було ліквідовано виборність
державних органів

виконавча влада належала колегії трьох
консулів, а реально - першому консулу –
Бонапарту

законодавчу владу поділяли кілька
державних органів, фактично вона також
підпорядковувалася Наполеону

У 1802 р. в результаті недемократичного референдуму Бонапарта було оголошено пожиттєвим консулом, у 1804 р – йому присвоєно титул імператора (Наполеон 1)

ЦИВІЛЬНИЙ КОДЕКС НАПОЛЕОНА (1804)

закріпив буржуазні
принципи: свобода та
рівність сторін

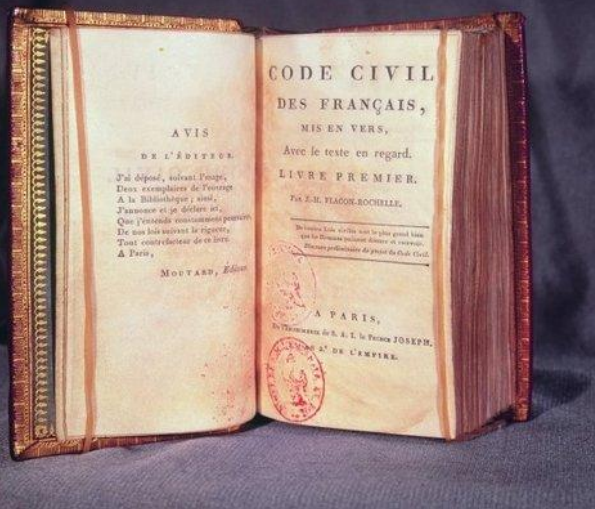
власність оголошувалася
недоторканою

обмежувалися цивільні
права жінок

у сімейному праві
скасовувалася церковна
реєстрація шлюбу

шлюб передбачав взаємні зобов'язання
подружжя, але чоловік мав панівне
становище в сім'ї

ЦИВІЛЬНИЙ КОДЕКС НАПОЛЕОНА (1804)

запроваджувалося
розлучення

заборонялося доведення батьківства, але
була можливість визнання позашлюбних
дітей

встановлювалась черговість спадкування

законні діти спадкували порівну
незалежно від віку та статі

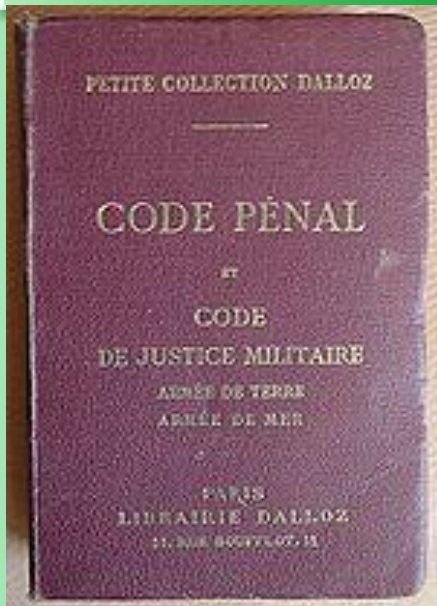
КРИМІНАЛЬНИЙ КОДЕКС ФРАНЦІЇ 1810 Р.

формальна рівність
громадян перед
законом

кримінальний
закон не має
зворотної сили

чіткі
критерії
злочину

злочин - діяння,
заборонене
законом

відповідальність
співучасників

звільнення від
відповідальності осіб,
які діяли у стані
безумства або під
примусом силою

КРИМІНАЛЬНИЙ КОДЕКС ФРАНЦІЇ 1810 Р.

Класифікація злочинів за тяжкістю на 3 групи:

1. злочини - тяжкі діяння, караються мученицькими та ганебними покараннями

2. проступки - караються виправними заходами

3. поліцейські порушення - покарання поліцейського характеру.

Скасовувалися жорстокі феодальні покарання.

Але встановлювалися суворі покарання за крадіжки (каторга).

Використана література:

Історія держави і права зарубіжних країн: Навчальний посібник / О.М. Джужа, Т.А. Третьякова, В.С. Калиновський, О.І. Анатольєва та ін. – К.: НАВС, 2012.

Тематичний довідник з історії держави і права зарубіжних країн / Т.А. Третьякова, О.І. Анатольєва, С.В.Губар. – К., 2007.

История государства и права зарубежных стран: Учебник для вузов: В 2 ч. / Под ред. Н. А. Крашенинниковой, О. А. Жидкова. - М., 1998-1999.

Рождение французской буржуазной политико-правовой системы: (200-летию Великой французской буржуазной революции). - Л., 1990.